

3. Ændringsprotokollerne til Pariskonventionen og Tillægskonventionen

Den 12. februar 2004 vedtog 16 OECD-lande, herunder Danmark, en ændringsprotokol til Pariskonventionen, og 13 af disse lande, herunder ligeledes Danmark, vedtog desuden en ændringsprotokol til Tillægskonventionen. Danmark har efterfølgende undertegnet ændringsprotokollerne med sædvanligt ratifikationsforbehold. Ændringsprotokollerne indebærer, at der er en større erstatningssum til rådighed ved nukleare ulykker, og at flere skadelidte i forbindelse med flere forskellige skadestyper kan opnå erstatning.

I lovforslaget skal henvisninger til bemærkningerne til henholdsvis Pariskonventionen og Tillægskonventionen forstås som henvisninger til »exposé des Motifs« (bemærkningerne) til henholdsvis Pariskonventionen og Tillægskonventionen, som de er affattet efter tilblivelsen af ændringsprotokollerne til henholdsvis Pariskonventionen og Tillægskonventionen.

3.1. Ændringsprotokollen til Pariskonventionen

Med ændringsprotokollen udvides Pariskonventionens anvendelsesområde, således at en kontraherende stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten også omfattes. Ændringsprotokollen indebærer således, at konventionen også kommer til at omfatte skader, som opstår i en stat, der ikke har tiltrådt Pariskonventionen (herunder denne stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten), hvis denne stat har tiltrådt Wienkonventionen, der ligeledes vedrører civilretligt ansvar for atomskader, men som fortrinsvis er underskrevet eller ratificeret af de nye EU-stater og stater uden for Europa, og Fællesprotokollen, der udgør et bindeled mellem Wienkonventionen og Pariskonventionen, hvis denne stat på tidspunktet for den nukleare ulykke ikke havde atomanlæg på sit territorium, eller hvis denne stat på tidspunktet for den nukleare ulykke havde lovgivning, som indeholder regler, der bygger på de samme principper som Pariskonventionen. Derudover omfattes skader, som opstår ombord på et skib eller luftfartøj, som er registreret i en af de nævnte stater.

Efter Tjernobyli-ulykken i 1986 stod det klart, at de største økonomiske tab udsprang af udgifter til beskyttende og genoprettende foranstaltninger i forbindelse med miljøforurening samt forringede indtjeningsmuligheder for de berørte erhvervsdrivende mv. Som følge heraf fastsætter ændringsprotokollen, at Pariskonventionen – ud over at dække de traditionelle skader (tab af liv, personskade og tingsskade) – fremover også skal dække afledte økonomiske tab, herunder driftstab, udgifter til beskyttende og forebyggende foranstaltninger samt tab foranlediget af skade påført

miljøet. Det er overladt til den enkelte kontraherende stat at bestemme, i hvilket omfang disse nye erstatningsposter skal dækkes, men det er forudsat, at posterne skal dækkes i et vist omfang.

Anlægsindehaverens adgang til at overdrage ansvaret til en anden anlægsindehaver begrænses. Ansvaret for en forsendelse af nuklear substans skal herefter kun kunne overdrages til en anden anlægsindehaver, hvis denne har en direkte økonomisk interesse i den nukleare substans, der skal transporteres. Formålet med ændringen er at undgå, at der indgås aftaler, hvorefter ansvaret for transport af nuklear substans overdrages til en person med det formål, at loven i et andet land, som kræver et lavere ansvarsbeløb og stiller lempeligere krav til forsikringspligten, skal finde anvendelse.

Efter Pariskonventionen bortfalder skadelidtes ret til erstatning, hvis sag ikke er anlagt inden 10 år fra tidspunktet for den nukleare ulykke. Denne absolutte forældelsesfrist forlænges fra 10 år til 30 år for krav vedrørende tab af liv og personskade regnet fra tidspunktet for den nukleare ulykke. For andre krav er den absolutte forældelsesfrist 10 år. Endelig forlænges den supplerende korte forældelsesfrist fra 2 år til 3 år. Den supplerende forældelsesfrist løber fra det tidspunkt, hvor skadelidte havde eller med rimelighed burde have kendskab til skaden og den ansvarlige indehaver.

Ændringsprotokollen indeholder også nogle ændringer til konventionens bestemmelse om værneting. Derudover præciseres det, at »national ret« og »national lov« i henhold til konventionen, er den ret eller den lov, som gælder i den stat, hvis domstol er kompetent, bortset fra lovvalgsregler.

I ændringsprotokollen til Pariskonventionen fastsættes anlægsindehaverens erstatningsansvar til 700 mio. euro (ca. 5,2 mia. kr.) pr. nukleare ulykke.

I begge ændringsprotokoller ændres anlægsindehaverens erstatningsansvar fra et maksimumansvar til et minimumansvar. Ændringen medfører, at det bliver muligt for de kontraherende stater at indføre et ubegrænset erstatningsansvar for anlægsindehaveren.

Det fremgår af en indstilling fra OECD-Rådet om gensidighed (»reciprocitet«), som de kontraherende stater har tilsluttet sig, at staterne vil kunne fravige ikkediskriminationsprincippet i Pariskonventionens artikel 14, litra a, hvorefter den lov, som gennemfører konventionen, skal anvendes uden forskelsbehandling begrundet i statsborgerskab, bopæl eller opholdssted, og reservere erstatningsbeløb, der stilles til rådighed ud over tredje trin i Tillægskonventionen (f.eks. i forbindelse med indførelse af et ubegrænset ansvar for